

CONSILIUL DE PROGRAMARE ECONOMICA

Experiențe internaționale in pregatirea si aderarea la moneda euro

COMISIA NATIONALA DE FUNDAMENTARE A PLANULUI
NATIONAL DE ADOPTARE A MONEDEI EURO
BUCURESTI, 23 APRILIE 2018

Cuprins

1. Procesele de introducere a monedei Euro
2. Pașii urmați pentru introducerea monedei euro
3. Planul național de adoptare a monedei euro
4. Planul de actiune
5. Principii de bază pentru adoptarea monedei euro
6. Managementul procesului de trecere la moneda Euro
7. Instituțiile implicate în grupuri de lucru
8. Scenariul introducerii monedei euro în Letonia
9. Campania de informare privind Euro
10. Experiente de pregatire a planurilor de adoptare a monedei Euro – Cehia si Polonia

Procesele de introducere a monedei Euro

Tara	Anul aderarii	ERM II
Slovenia	2007	28 iunie 2004
Malta	2008	2 mai 2005
Cipru	2008	2 mai 2005
Slovacia	2009	28 noiembrie 2005
Estonia	2011	28 iunie 2004
Letonia	2014	2 mai 2005
Lituania	2015	28 iunie 2004

Pașii urmați pentru introducerea monedei euro

Letonia

- 1 mai 2004 - devine stat membru al UE
- pe 2 mai 2005 se alătură ERM II
- cursul de schimb la aderare 1 euro = 0,702804 LVL
- 1 ianuarie 2014 - introducerea monedei euro

Lituania

- 1 mai 2004 - devine stat membru al UE
- pe 28 iunie 2004 se alătură ERM II
- cursul de schimb la aderare 1 euro = 3,45280 LTL
- 1 ianuarie 2015 - a aderat la zona euro

Planul național de adoptare a monedei euro

- Foaia de parcurs -

Letonia

- Planul Național de trecere la moneda euro a fost creat pentru a stabili măsurile oportune care ar trebui implementate pentru a asigura cu succes procesul de trecere la moneda euro. Măsurile incluse în Plan se referă atât la sectorul privat, cât și la cel public.
- Planul include:
  - principiile de bază
  - scenariul de trecere la moneda euro
  - obiective
  - termene limită
  - arii de răspundere.
- Planul a fost elaborat în conformitate cu legislația UE și legile, regulile și regulamentele naționale.

Lituania

- Planul național de trecere la moneda euro este principalul document de coordonare cu privire la pregătirile din punct de vedere practic pentru adoptarea monedei euro.
- Planul stabilește :
  - principiile-cheie,
  - scenariul de trecere,
  - perioadele de timp pentru trecerea de la moneda litas la euro,
  - măsurile pentru a asigura protecția intereselor consumatorilor, o trecere lină la moneda euro și informarea publicului.
- Planul a fost elaborat în strânsă cooperare cu grupurile de lucru responsabile cu adoptarea monedei euro: reprezentanți ai ministerelor Republicii Lituania, Banca Lituaniei, instituțiile guvernamentale, partenerii sociali și economici și reprezentanții altor instituții.

Planurile de acțiune Letonia si Lituania

- Planurile de acțiune pentru introducerea monedei unice europene conțin:
  - obiective si activități concrete pentru a asigura introducerea euro în numerar și în afara numerarului;
  - conștientizarea din partea publicului, pentru ajustarea actelor legislative naționale, statisticii, contabilității, instrumentelor financiare și ajustarea sistemelor informatice la euro;
  - măsuri de protecție a drepturilor consumatorului.

- În Planurile de Acțiune există termene concrete și instituții responsabile stabilite.

Planul de acțiune - capitole -

Letonia

- Cadrul legal
- Sistemul de numerar
- Sistemul non-numerar
- Instrumente financiare
- Statistica
- Consumatori si companii nefinanciare
- Sistemele de informare
- Aspecte de comunicare

Lituania

- Adaptarea legislatiei nationale
- Monitorizarea conformitatii cu criteriile de convergenta
- Taxe
- Contabilitate si raportare financiara
- Sistemele de informare
- Statistica
- Articole platite in avans
- Activitati municipale
- Protectia si siguranta consumatorilor
- Sistem bancar
- Informarea publicului

Principii de bază pentru adoptarea monedei euro

Letonia

- **Eficiența** - Costurile tuturor măsurilor de stat adoptate ar trebui să fie cuantificate având în vedere potențialele riscuri în caz că vreo măsură nu ar fi realizată adecvat în materie de scop sau calitate.
- **Orientarea către locuitorii defavorizați** - atenție specială acordată părții societății cu acces limitat la servicii financiare, de exemplu persoanelor care locuiesc în zone izolate.

Lituania

- **Continuitatea Contractelor și a aplicării Instrumentelor Financiare**
- **Principiul conversiei monedei Litas la moneda Euro:** prețurile, sumele numerar în litas de la momentul trecerii la euro, vor fi convertite în euro.
- **Protectia Consumatorului:** măsuri pentru a preveni abuzurile care pot apărea în conversia de prețuri, salarii, pensii, prestații sociale etc.
- **Siguranța consumatorilor**
- **Pregătirea unităților economice**
- **Costurile trecerii la moneda euro**

Managementul procesului de trecere la moneda Euro (1)

Letonia

- Coordonarea trecerii la moneda euro este oferită de **Consiliul pentru Coordonarea trecerii la moneda unică europeană** – instituție de coordonare, înființată pentru a furniza cooperare coordonată pentru trecerea cu succes la moneda euro în Letonia.
- Implementarea deciziilor luate de Consiliul pentru Coordonarea trecerii la moneda unică europeană este realizată de un **Consiliu Director**.
  - Este gestionat de Secretarul de Stat al Ministerului de Finanțe și cuprinde oficialii de la cel mai înalt nivel din Ministerul de Finanțe, Cancelaria de stat, Banca Letoniei și alte autorități.
- Sarcinile Comitetului Director:
  - implementarea strategiei cu privire la trecerea la moneda euro în conformitate cu deciziile luate de Consiliul pentru Coordonare;
  - controlul desfășurării planului;
  - coordonarea și managementul măsurilor necesare ce rezultă din acestea.

Lituania

- Cu scopul de a asigura pregătirea corespunzătoare pentru adoptarea monedei euro în Republica Lituania, s-au format:
  - Comisia pentru Coordonarea Adoptării Monedei Euro în Republica Lituania, prezidată de Primul Ministru al Republicii Lituania, care se ocupa cu aspectele strategice legate de adoptarea euro;
    - ✓ membri: Primul ministru, Ministrul de Finanțe și Presedintele Consiliului Bancii Lituaniei
  - Grupul de Lucru pentru Coordonarea Acțiunilor cu privire la Introducerea Euro;
    - ✓ Membri: ministrul Afacerilor externe și conducătorii celor 6 grupuri de lucru pentru rezolvarea problemelor individuale referitoare la acțiunile de introducere a monedei euro

Managementul procesului de trecere la moneda Euro (2)

Letonia

- Au fost stabilite **5 grupuri de lucru**, subordonate Comitetului Director, implicând diverse instituții publice și companii, precum și reprezentanți ai asociațiilor profesionale:
  - Grupul de lucru al administrației de stat
  - Grupul de lucru responsabil cu moneda și sistemele de plată
  - Grupul de lucru responsabil cu sistemele financiare
  - Grupul de lucru responsabil cu societățile nefinanciare și consumatorii
  - Grupul de lucru responsabil cu comunicarea și conștientizarea de către public

Lituania

- **Șase grupuri de lucru** pentru rezolvarea problemelor individuale referitoare la acțiunile de introducere a monedei euro și prezentarea propunerilor, subordonate Grupului de Lucru pentru Coordonarea Acțiunilor cu Privire la Introducerea Monedei Euro.
  - Grupul de lucru responsabil cu numerarul
  - Grupul de lucru responsabil cu informarea publica
  - Grupul de lucru pentru monitorizarea indeplinirii criteriilor de convergența
  - Grupul de lucru pentru protecția drepturilor consumatorilor și afaceri sociale
  - Grupul de lucru pentru mediul de afaceri
  - Grupul de lucru pentru probleme juridice

Instituțiile implicate în grupuri de lucru (1)

Letonia

- **Ministerul Afacerilor Externe:** cu rol de furnizare a informațiilor generale despre procesul de trecere la moneda euro corpurilor diplomatice din Letonia și consulilor onorifici în țări străine.
- **Ministerul Economiei:** responsabil cu probleme ce țin de companiile nefinanciare și consumatori și monitorizarea prețului și implementarea campaniei „introducerea corectă a euro”.
- **Reprezentanta Comisiei Europene în Letonia:** cu rol de a sprijini comunicarea cu privire la euro implementată de instituțiile administrației publice din Letonia.
- **Centrele de informare Europe Direct**
- **Ministerul de Finanțe:** coordonator între instituțiile implicate în pregătirea Strategiei de Comunicare și implementarea Planului de Acțiune privind comunicarea.
- **Banca Letoniei:** Informarea în legătură cu procedura de schimbare monetară în numerar.

Lituania

- **Banca Lituaniei:** coordonarea problemelor ce țin de asigurarea cantității suficiente de bancnote și monede euro, distribuția acestora și retragerea bancnotelor și a monedelor litas din circulație, informarea în mod adecvat și cuprinzător publicului cu privire la moneda unică, evaluarea îndeplinirii criteriilor de convergență a indicatorilor economici și financiari
- **Ministerul Muncii și securității sociale:** protecția drepturilor consumatorilor în momentul trecerii la moneda euro
- **Ministerul Economiei:** nivelul de pregătire al mediului de afaceri pentru trecerea la moneda euro și contribuția mediului de afaceri la facilitarea procesului de trecere la moneda euro

Instituțiile implicate în grupuri de lucru (2)

Letonia

- **Centrul de Protecție a Drepturilor Consumatorilor:** asigurarea controlului perioadei obligatorii de afișare duală a prețurilor și controlul protecției drepturilor aferente ale consumatorilor.
- **Ministerul Justiției:** rol de asigurare a diseminării informațiilor pregătite de Comitetul Director prin instituțiile sale subordonate.
- **Cancelaria de Stat:** rol de asigurare a schimbului de informații în rândul tuturor ministerelor și de cooperare cu Biroul Prim-ministrului în implementarea anumitor activități de comunicare cu privire la euro.
- Altele: Ministerul Afacerilor Sociale, Asociația Națională pentru Protecția Consumatorului, Ministerul Protecției Mediului și Dezvoltării regionale, Comisia pentru Utilități Publice, Ministerul Transporturilor, Ministerul Educației și Științelor, Ministerul Sănătății.

Lituania

- **Ministerul Justiției:** de probleme legate de conformitatea sistemului juridic lituanian cu cerințele referitoare la adoptarea monedei euro
- **Ministerul de Finante**
- **Ministerul Afacerilor Externe**
- Altele: Statistica Lituania

Scenariul introducerii monedei euro (1)

Letonia

- **Circulația în paralel în numerar** a celor două monede: 2 săptămâni din ziua introducerii euro
- **Perioada gratuită de schimbare** a numerarului din lat în euro:
  - timp de o lună începând cu ziua introducerii euro - în locuri separate prevăzute de serviciul poștal;
  - șase luni începând cu ziua introducerii euro – în instituții de credit;
  - pe o perioadă nelimitată începând din ziua introducerii euro – La Banca Letoniei.
- **Perioada de afișare duală:** Cu trei luni înainte și timp de șase luni după ziua introducerii monedei euro prețurile bunurilor și serviciilor au fost afișate în lat și euro pentru a limita creșterea speculativă a prețurilor acestora și pentru a asigura pregătirea publicului general pentru schimbarea monedei.

Lituania

- **Circulația în paralel în numerar** a celor două monede: 15 zile de la data adoptării euro
- **Perioada gratuită de schimbare** a numerarului din litas în euro:
  - 60 de zile de la data adoptării euro - schimbul de litas - euro gratuit, la Oficiul Poștal Lituanian;
  - 6 luni de la data adoptării euro - schimbul de litas la toate sucursalele bancare;
  - Nelimitat - schimbul de litas în numerar, în euro, în mod gratuit la Banca Lituaniei.
- **Perioada de afișare duală:** 1 an de la data adoptării euro

Scenariul introducerii monedei euro (2)

Letonia

Plata restului în euro

- Pentru a accelera procesul de schimb al numerarului, din ziua introducerii euro, restul pentru bunuri și servicii s-a dat numai în euro.

Sursele de acoperire a costurilor introducerii euro

- Statul nu compensează costurile prilejuite de participanții pe piață, cu excepția prevăzută în proiectul Legii cu privire la introducerea monedei euro în Letonia.
- Fiecare participant pe piață planifică fondurile necesare pentru introducerea euro în limitele Psale de competență și domeniul de aplicare.

Trecerea de la lat la euro

- procedura pentru schimbarea contractelor, în numerar sau nu, precum și a altor metode de plată și instrumentele de plată cu un singur scop (e-tichete, carduri cadou etc.) în euro a fost prevăzută în Legea introducerii monedei euro.

Lituania

Contabilitate și raportare financiară

- După adoptarea euro agenții economici și entitățile publice au realizat contabilitatea financiară în moneda euro, documentele contabile fiind emise prin afișarea sumelor în euro.

Armonizarea statistica

- Statistics Lithuania, Banca Lituaniei, Ministerul de Finanțe al Republicii Lituania și alte autorități publice se ocupă de:
  - ✓ armonizarea procedurilor de gestionare a datelor statistice,
  - ✓ pregătirea și colectarea de date statistice,
  - ✓ dezvoltarea și diseminarea informațiilor statistice,
  - ✓ publicarea informațiilor statistice în euro după adoptarea monedei unice,
  - ✓ convertirea seriilor istorice de date exprimate în litas pentru publicarea în euro.

Campania de informare privind euro

Letonia

- elaborarea și distribuirea de publicații privind bancnotele și monedele euro și preschimbarea monedei naționale;
- două videoclipuri scurte, în limbile engleză, letonă și rusă, privind preschimbarea monedei naționale și modalitatea de verificare a autenticității bancnotelor și monedelor euro;
- expoziția euro, desfășurată la Teatrul Dailes din Riga (Brīvības iela 75, LV-1001, Rīga) în perioada 25 octombrie-13 decembrie 2013;
- conferința la nivel înalt privind euro, organizată la Riga la data de 12 septembrie 2013

Lituania

- publicații privind bancnotele și monedele euro și trecerea la euro.
- o campanie mass-media bazată pe două filme scurte destinate posturilor de televiziune și utilizării online, în limbile engleză și lituaniană, privind preschimbarea monedei naționale și modalitatea de verificare a autenticității bancnotelor și monedelor euro.
- conferință la nivel înalt privind euro, care a avut loc la data de 25 septembrie 2014;
- expoziția euro la Palatul Marilor Duci ai Lituaniei din Vilnius.

Experiente de pregatire adoptare moneda Euro in Cehia (1)

Tematica din Planul de adoptare a monedei euro pentru Republica Ceha, Grupul de coordonare national pentru adoptarea Euro, 2007 se refera la:

- Actiuni pregatitoare
- Principii de baza pentru aderarea la zona Euro
- Calendarul adoptarii
- Procesul de pregatire a aderarii
  - Procedurile europene
  - Actualizarea planului national
  - Aranjamente institutionale pentru aderare
    - Coordonatorul national si grupul pentru coordonare nationala
    - Grupurile de lucru adiacente
    - Comitetul organizational

Experiente de pregatire adoptare moneda Euro in Cehia (2)

- Principalele obiective pe sectoare
  - Banci si alte institutii din sectorul financiar
  - Finante publice si administratia locala si centrala
  - Sectorul nefinanciar si protectia consumatorului
  - Cerinte legislative
  - Surse de informare si comunicare
  - Sisteme informatice si statistice
- Recomandarile coordonatorului national
- Structura institutionala

Experiente de pregatire adoptare moneda Euro in Polonia

Tematica din Ghidurile strategice pentru planul de adoptare a monedei Euro, Administratia plenipotentiară pentru adoptarea Euro in Polonia, 2010, se refera la:

- Costurile si beneficiile adoptarii Euro
  - Costurile si beneficiile pe termen scurt
  - Oportunitatile pe termen lung si amenintari
- Premisele formale pentru aderare
- Aspecte practice in cazul pregatirii pentru adoptarea Euro
  - Cadrul organizational
  - Masuri pregatitoare in anumite domenii
    - Politica economica
    - Introducerea monedelor si bancnotelor
    - Aspecte legale
    - Administratia publica
    - Sectorul financiar
    - Sectorul nefinanciar
    - Protectia consumatorilor
    - Camapnii de informare
  - Calendarul adoptarii